

ישראל תשי"ד: מספר חזק

10,916 איש לעולמם (מהם 2084 חולי, לב 25 חולי עבנת, 14 חולי שפעת).

העובדה שרובם המכריע של תושבי ישראל לא ניצל אפשרות זאת מוכיחה כי התפרט הישראלי היומי (2738 קלריות) הצדיק את עצמו. תפריט זה הורכב, בין השאר, משך השנה מ: 140 ק"ג לחם, 118 מירות, 700 מיליון מטרות, 118 ק"ג ירקות, מלבד 14 ק"ג דגים, 10 ק"ג בשר, 2.5 ק"ג סוכריות ושוקולדה הספיק הישראלי הממוצע לאכול משך שנה גם 6 ק"ג בננות, חצי ק"ג תרד, 234 ביצים וארבעים גרם תות-שדה.

כדי לרווח את צמאוננו, אחר אכילה שנתית של 5 ק"ג חצילים, 2 ק"ג זיתים וחצי ק"ג שוב, שתה כל ישראל 84 ליטר חלב, 9 ליטר בירה ו-2.5 ליטר יין.

התעסקות רצינית יותר לישראל, אפילו מאכילה או הקשבה לקול ישראל 244,622 מקלטי רדיו, היתה פרנסתה, שהכניסה לה, בממוצע (לכל גבר, אשה וילד) 483 ל"י לשנה, מהם הפריש 124 ל"י לקיום המדינה על 37,682 עובדיה ו-1,111 אסיריה.

בעזרת קידושי-שעה, סבון-נירוח, המספר החוקי-באמת של ישראל, במספרים לפחות, הוא משקה. בעזרת 760 מיליון קילוחי-שעה חשמל, 700 מיליון מטרים מעוקבים מים, 37,073 טלפונים, 34,060 מכוניות ו-31 אניות (בנפח כולל של 120 אלף טון) הפיק המשק: 350 אלף טון פרי תרד, 260 אלף טון ירקות, 10 אלף טון שחת, 30 אלף טון חטים, 1800 טון סבב ו-369 מיליון ביצים. התעשייה יצרה, עיבדה והרכיבה 26,988,000 לבני סילקט, 1,468,274 נירות חשמל, 464,755 טון מלט, 148,710 קארטס יהלומים (בשחי של 4.6 מיליון ל"ג), 2013 מכוניות, 795 טון פלדה וששה טון סבון-גילות.

את ששנו ואת יגוננו את מלחמת הקיום שלו ואת קיום תקוותיו, תאר האדם כמלים ובתווים, כחרוזים וכציודים, בצבע, באבן, כפלדה ובצדו, לואיד. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מבכרת להשתמש במספרים החודש פרסמה הלשכה את הכרך החמישי של השנתון הסטטיסטי לישראל (תשי"ד), המכיל בתוכו את החומר הגדול של המהפכה הישראלית. כמה מן המספרים, הנקודים מן הכרך בן 267 העמודים: נדושי הטכנות, והמזכירים כי ישראל היא, אחרי הכל, מספר חזק:

שנה שעברה חיו על 20700 הקלומטרים המרובעים של מדינת ישראל, ב-848 יישוביה (ביניהם: 21 ערים, 328 מושבים, 231 קיבוצים ו-97 כפרים ערביים) *1,669,417 איש (מהם 1,483,461 יהודים), 201 אלף בני צאן, 94 אלף בני בקר, 20 אלף חמורים ו-3500 גמלים.

עוד יותר מאושרים מ-21,260 הישראלים שיצאו לחוץ-לארץ לשהות ממוצעת של 162 יום יתכן והיו 15,178 הזוגות שנישאו בשנה שעברה (גיל ממוצע של חתן יהודי: 30 שנה, של כלה יהודיה: 25). הם לא ידעו, כנראה, על 2430 הזוגות שנתגרשו באותה שנה, אך אם בני הזוג היו דרוויים או נוצרים לא הרבו לחשב על מסכת גטין. שלא כיהודים וכמוסלמים, אצלם מתגרש זוג אחד על כל ששה הנישאים, מתגרש אצל הדרוויים רק זוג אחד על כל 15 נישאים, אצל הנוצרים — אחד על 80.

בשעת הצורך, מייודות מוסמכות. לעומת 52,551 ישראלים שראו את אור העולם לראשונה בשנה שעברה, הלכו

* כל המספרים מהשנה בה נאספו לאחרונה.

שים כמספרים הראשונים, אינם רואים את ה...".

גם השומרונים התנגדו לתואר יהודי. הם ראו בו עלבון, מכיון שהם חושבים עצמם צאצאי עשרת השבטים, עומדים הם בתוקף על התואר ישראל.

משרד הפנים, תחת ידו התקפה של ישראל רוקה, לא נרתע, משיך לרשום יהודי ב"סעיף לאום לכל שומרוני שקיבל מוסק זיהוי. הוא הסתפק בעדות רמה — זו של נשיא המדינה, יצחק בן-צבי, שביקש להשיב, עוד לפני שנים, בהיותו עדיין נשיא החודש הי לאומי, את השומרונים ללאום היהודי.

שני הצדדים שכחו עדות הרבה יותר חרי תכת, והרבה יותר עתקה, שהעידה על צד קת גישה משרד הפנים. כתב הרש"י של המשנה, רבי עובדיה מברטנורא בשנת 1488, בסכמו את מסעותיו בפורה היהודית: "בארץ מצרים (קהיר) היום (מצויים) כשבע מאות בעלי בתים יהודיים, מהמים מהם שומרוני נים, הנקראים חותים, ומאה וחמשים קראים, והשאר — כולם רבניים."

סוגנו

מי זכיר מי יודע?

גרשון צופין לא היה תם מוכר-נמט כי מגדל-אשקלון, כנכה של 50% (פגיעות יד, ראש וזעזוע מוח) היה גם אחד מאלף הנכים של מלחמת העולם השנייה החיים בארץ. כי כל האלף היה גם צופין וזאי להנחות מסים שנות. חשול מהן: מיטור מתשלוש שני שליש המס הכללי (ארנונה) על דירתו. צופין פנה לעיריית מגדל, שנתנה למשרד הפנים, ביקשה לשחרר את נכה המלחמה כי נאצים מתשלוש הארנונה כמקובל.

תשובתה המפתיעה של המחלקה לעיריות ומועצות מקומיות האגף לשלטון מקומי, משרד הפנים, שבאה אחר ששה שבועות: אין לשחרר את צופין מתשלוש הארנונה כי סיבה פשוטה — אין לנו רשימה מפורטת של הצבאות המוכרים שהשתתפו בצבאות מעצמות הברית.

הצבא שלעדות השתתפותו במלחמת העיר לם השנייה היתה דרישה למחלקת העיריות רשימה מפורטת: הצבא האדום, בשורות הפרטיזנים שלו לחם ונפצע גרשון צופין.

רת

הבת הסוררת

נערות רבות בנות 17 מחכות לנסיך רכוב על סוס לבן. אחרות מחכות לתעודת-בגרות. בדרה"י קומימי לחיים לגט פיטורין.

בדרה שבית לחיים קומימי עוד בתימן, בהיותה בת 11. היא לא ראתה בנושואיה המוקדמים כל דבר יוצא-דופן: "כל הבחור רות אצלו התחנך בגיל צעיר". כך נהגו ההורים — וכן נהגו זובנים.

לפני שש שנים עלתה בדרה לישראל על מרבד הקסמים. היא השתקעה יחד עם הוריה בראש-העין, עבדה במשקביות. חיים נשאר בתימן. הוא הבטיח להצטרף אל אשתו תוך זמן קצר, אך לא קיים את הבטחתו, הסתפק בשיגור מכתבים מלאי אהבה וגעגועים.

ביתניים חל בדרה שינוי גדול: היא נפגשה עם נוער ישראל, גילתה כי עודנה צעירה, כי גם היא יכולה להיות חופשית.

* מלכים ב', פרק י"ז, פסוק ל"ד.
* פירוש השם: כוכב-לכת.

מתגרשת בדרה קומימי
"רק בחלום"

לסייל בארץ, ללמוד. היא ניגשה לרבנות, ביקשה גט.

בית הדין הרבני התיחס לבקשה באהדה, אך הדין את צערו: הגט יוכל להינתן רק בנוכחותו של הבעל הצעיר (25). בדרה נש-ארה נשואה, חלמה על היום הגדול, בו יבוא בעלה לישראל, יאפשר לה לקבל את חירותה.

"אני אוהב אותה". לבסוף הגיע היום הגדול. חיים קומימי בא לארץ-האבות. הוא לא בא לבד. איתו הגיעה גם אשתו השנייה, אשר נשא בתימן, שהיתה אם לילד, חיכתה לילדה השני.

הפעם הסכים ביהדין הרבני לקבל את בקשתה של בדרה, פסק: "בהתחשב עם העובדה שחיים עמרם קומימי לא השתדל לעלות בעקבות אשתו ארצה משך שש שנים ובהתחשב עם המצב הבלתי-רצוי שנוצר, על חיים עמרם קומימי לתת גט-פיטורין ל-אשתו, בדרה קומימי, תוך 6 חודשים."

אולם אהבתו של חיים לבדרה היתה חזקה יותר מכל פסקי-הדין שבעולם. הוא סירב לגרש אותה. טען: "היא אשתי הראשונה, ואני אוהב אותה. אשה כמותה אוכל להשיג רק בחלום."

כאשר חלפו ששת החודשים, העבירה בדרה את תיק-הגירושי לידו עורך-דין אהרן חייבי, אשר פנה מיד ליועץ המשפטי בבקשה ל-כפות על חיים עמרם לחתום על המסמכים הדרושים. היועץ המשפטי נענה לבקשה. שי-גר לקומימי מכתב רשום, המצוה עליו ל-התייצב בבית-הדין הרבני, תלאביב, עד ה-27 לדצמבר 1954, לשם מתן גט-פיטורין ל-בדרה, הותרה בו: "אם לא תיענה לצו זה, אבקש את בית-המשפט המחוזי לכפות עליך את מתן הגט על-ידי כליאתך במאסר.

התאריך שצויין במכתב הגיע, וקומימי טרם הופיע ברבנות. ביתניים לחצי הורי בדרה על הבת הסוררת, דרשו ממנה לבטל את בקשתה לגט, לחזור לבעלה: "זאת בו-שה וחרפה! כל תושבי המעברה מדברים עליך!" בדרה רק משכה בכתפיה: החירות היתה יקרה לה יותר מכל.

משפט

האימון עורער

השבוע שימש אולם בית-הדין המחוזי של תלאביב במה לגירסה ישראלית חדשה של המחזה המוד על הקיין. המשתתפים: העד ד"ר יואל מוגיה, היועץ הפסיכיאטרי למח-לקה לשירותי רפואה ציבורית של עיריית תלאביב ועורך-דין גדעון מרגלית, סניגורם של נאשמים בשוד יצחק שטייטוב ואלימלך בן-יעקב.

גם הפעם, כמו במחזה עצמו, אישר הפסיכיאטר המנוסה את כל דברי הסניגור המנוי סה ביחס לדמות המרכזית של המשפט: רפאל חגג.

רפאל, שעלה לארץ מטריפולי, עכב כנבאי, נפל לפני יהודים מספר קרבן לשני שוי

דדים אלמונים: נהגימונית ונוסעי אוטובוס של אל-על, שעברו בלילה-שוד בכביש תל-שומרה, מצאו אותו קשור לעמוד-חשמל, כשי-הוא מתעלף למחצו.

מאוחר יותר, בעת מסדר-הזיהוי שנערך בתחנת-המשטרה, הצביע חגג על שני אנשי-עם, ויהא את כשי-דדים, לא הצביע כלל על שמיטוב ובן-יעקב, ששתתפו באותו מסדר. על אף כל זאת נשאו-הנאשמים ב-מעצור: כלב-הגיוש הבנות, דנון, הולך את השוטרים ממקום הפשע ישר לדירתם.

העד רין החוצה. בתחילת המשפט, שבוע לאחר שיתחררו מבית-חולים לחולי נכש, אילו נשלח לאחר לילה-שוד, מסר חגג עדות לפני שופט מחוזי עמנואל ידיד-הלוי.

אולם באמצע דבריו התפייץ העד, רץ החוצה, התגלגל מכל המדרגות. השופט משך ב-תפיו, החליט כי אין טעם להמשיך בטעמי-עד העדות בטרם יתיר הפסיכיאטר המטפל בחגג את הופעתו בבית-המשפט.

בהתחדש המשפט, לפני שבועיים, עדיין לא ניתנה הרשות המבוקשת. הקטיגור, נחמן אמיתי, אף הציג לפני השופט אישור מד"ר מוגיה כי רפאל חגג אינו מסוגל להעיד: נוכחותו במשפט עשויה לערער את שווי-משקלו הנפשי לחלוטין. לפיכך ביקש הקטיגור לוותר על עדות בעל-פה, להשתמש ב-בית-משפט השלום.

אולם הסניגור לא הסתפק באישור הרפור. אי הוא הזמין לבית-המשפט את מוגיה עצמו, אשר קבע — ללא כל לחץ — את העובדות שהיו דרשות למרגלית: קרובה-השוד, חגג, סובל מאותה מחלה ממנה סבל רבי-החובל של הקיין — פאראנויה. כן סובל חגג מ-טסכיכניצחיות.

מאוחר יותר, כאשר נלחץ הפסיכיאטר אל הקיר על-ידי שאלותיו של הקטיגור, היה נאלץ להודות כי חגג מסוגל לתת, לעתים, עדות צלולה וברורה. מיד קפץ מרגלית מ-מקומו, דרש להזמין את חגג כעד: "קיימות שתי אפשרויות: או שחגג אינו יודע את אשר הוא מדבר, או שהוא היה בדעה צלולה גם בעת מסדר-הזיהוי, כאשר הצביע על שני אנשים אחרים, בנוכחות השוטרים."

השופט האזין לדברי הסניגור, הכריז על הפסקה, יצא החליט אם להזמין את חגג כי עד, או להסתפק בעדותו שניתנה בבית-משפט השלום. החלטתו: טרם נתקבלה, אך מרגלית היה מרוצה: הוא הצליח לערער את אימון בית-הדין בעד העיקרי של התביעה.

הרווח הבלתי-זוהר בשבוע שעבר חתב היועץ המשפטי של ממשלת-ישראל על הביעה נוספת. לא היתה

* עדות שניתנה בחקירה מוקדמת בפני בית-משפט שלום יכולה להתקבל בבית הדין המחוזי רק במקרה שהחתום עליה מת, חזי לה, או עזב את הארץ.

זו תביעה נגד חברי אירגון-מחתרת חדש, א נגד עסקן מפלגתי, שנתפס במעילה. מגמתה היתה להגן על שלום הציבור: ישראל פרגו, עורך השבועון התלאביבי הקולמוס, הוכא לדין באשמת פירסום ידיעה כוזבת, אשר היתה עלולה לגרום לבהלה. כאשר הזומן פרגו לתחנת-המשטרה והז: אוניו השמות שהוטחו נגדו, נתקף תמחו: משך 15 שנות קיומו של הקולמוס עלה בידו לשעשע את הקוראים, או לשעשם אותם — אך מעולם לא הצליח להפיל עליהם פחד.

השוטרים מיהרו להפיג את תמהונו של העורך: לא השבועון היה עלול להפחיד את הקוראים, אלא המודעה שפורסמה בעתו מעריב בצורה ידיעה, תחת הכותרת: "הבנק הלאומי משלם בכסף מזוייף."

אולם פרגו לא קיבל גם הסבר זה, פרץ בצחוק רועם: "אין זו אלא תחבולת-פרץ סמית שהורפסה בשטח-המודעות של מעריב. כל מי שמכיר את הקולמוס עוד מן הימים, בהם נקרא בשם הרומאן הזעיר, מכיר גם את המודעות שלי!" ליתר בטחון הוציא פרגו מכיסו את גורת המודעה והקריא לשוטרים את המשכה: "על התפתחות הפרשה נמטר בקולמוס של השבוע, בסיפור פשוט מקסימה."

הסמל החוקר לא קרא את הסיפור. הוא גבה מפרגו עדות, שיחרר אותו, לאחר שהבטיח להודיע לו על תאריך המשפט.

תותחים מוד אנקורים. העורך לא נבהל. הוא היה בטוח כי יעלה בידו לשכנע את השופט כי הוא לא התכוון להפיל את על איש: "עכשיו אני רואה שהמודעה היתה חריפה מדי, אפשר שהייתי בלתי זהיר, אבל לא עלה על דעתי שמישהו יבהל. עד עכשו איני מאמין שמישהו נבהל באמת. זה היה רק שוויץ של המשטרה."

פרגו טעה. היה בארץ מישהו שנבהל באמת ובתמים: מעריב, שפירסם את המי-דעה הבלתי-זהירה, מיהר לשלוח מכתב-התנצלות להנהלת הבנק הלאומי.

הנהלת הבנק קיבלה את התנצלות, הב-טיחה שלא לנקוט בכל צעדים משפטיים, עקבה אחרי הפרשה בחיוב. אמר אהרן רוא, יועצו המשפטי של הבנק הלאומי: "אין אנו רוצים לירות בתותחים על אנקורים. מישהו עשה מעשה שטות, ואם יקום רעש מסכיב לשטות זו, תתעורר בהלה אמיתית."

תנועה לא לוח-מודעות בשבוע שעבר פרצו כמה נהגים שיסבו בבית-משפט השלום התלאביבי, חיכו ל-כירור משפטיהם, בתרועות שמהה למשמע פסק-דין, שהוקרא על-ידי שופט שלום משנה דואר: השופט זיכה מכל אשמה את נהג (המשך בעמוד 12)